

Rättsfallssamlingen

Mål T-392/15

**European Dynamics Luxemburg SA m.fl.
mot
Europeiska unionens järnvägsbyrå**

”Offentlig upphandling av tjänster – Anbudsförfarande – Tillhandahållande av externa tjänster för utveckling av informationssystemen vid Europeiska unionens järnvägsbyrå – Rangordning av en anbudsgivares anbud – Beslut att inte anta en anbudsgivares anbud – Motiveringskyldighet – Onormalt lågt anbud”

Sammanfattning – Tribunalens dom (tredje avdelningen) av den 4 juli 2017

1. *Talan om ogiltigförklaring – Berättigat intresse av att få saken prövad – Bedömningen av huruvida det finns ett intresse ska göras utifrån de omständigheter som förelåg den dag då talan väcktes – En ej godtagen anbudsgivares talan mot den upphandlande myndighetens beslut att inte godta anbudet – Åberopande av bristfällig motivering – Beslutsskäl lämnas efter att talan väckts men innan talefristen löpt ut – Det berättigade intresset av att få saken prövad består*

(Artikel 263 FEUF)

2. *Talan om ogiltigförklaring – Berättigat intresse av att få saken prövad – Fysiska eller juridiska personer – Talan som kan ge sökanden en fördel – Påverkan på huruvida sökandens anmärkningar är välgrundade – Föreligger inte*

(Artikel 263 FEUF)

3. *Domstolsförfarande – Åberopande av nya grunder under rättegången – Villkor – Grund som föranleds av omständigheter som framkommit först under rättegången*

(Tribunalens rättegångsregler, artiklarna 84.1 och 85.2 och 85.3)

4. *Domstolsförfarande – Bevis – Bevisvärde – Bedömningskriterier – Principerna om fri bevisvärdering och fri bevisföring – Ska förenas med rätten till en rättvis rättegång och principen om parternas likställdhet i processen*

(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 47; tribunalens rättegångsregler, artikel 85)

5. *Domstolsförfarande – Handläggning av mål vid tribunalen – Skydd för parterna mot att handlingarna i målet används på otillbörligt sätt – Ska förenas med principen om fri bevisföring – Användning av ett bevis som kommer från ett annat mål – Nödvändighet att den part som åberopat beviset först ska inhämta medgivande från den som åberopat beviset i ett annat mål – Föreligger inte*

(Tribunalens rättegångsregler, artikel 85)

6. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Bedömning av motiveringsskyldigheten med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet — Skyldighet att, med anledning av en skriftlig begäran, lämna information om vad som är kännetecknande för och fördelarna med det vinnande anbudet jämte namnet på den vinnande anbudsgivaren*

(Artikel 296 andra stycket FEUF; Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 41.2 c)

7. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Beslut under ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster att inte anta ett anbud — Beaktande av motivering som lämnats under rättegången — Tillåtlighet — Exceptionell karaktär*

(Artikel 296 FEUF)

8. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Räckvidd — Beslut under ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster att inte anta ett anbud*

(Artikel 296 FEUF; Europaparlamentets och rådets förordning nr 966/2012, artikel 113.2; kommissionens förordning nr 1268/2012, artikel 161.2)

9. *Talan om ogiltigförklaring — Grunder — Avsaknad av, eller otillräcklig, motivering — Grund som är fristående från frågan huruvida en rättsakt är lagenlig i materiellt hänseende*

(Artiklarna 263 FEUF och 296 FEUF)

10. *Europeiska unionens offentliga upphandling — Ingående av avtal efter upphandlingsförfarande — Onormalt lågt anbud — Skyldighet för den upphandlande myndigheten att höra anbudsgivaren — Den upphandlande myndighetens prövning av om anbudet är onormalt lågt — Omständigheter som ska beaktas*

(Kommissionens förordning nr 1268/2012, artikel 151.1)

11. *Europeiska unionens offentliga upphandling — Ingående av avtal efter upphandlingsförfarande — Onormalt lågt anbud — Motiveringsskyldighet — Räckvidd — Nödvändighet för den upphandlande myndigheten att i detalj ange hur den resonerat om någon begäran därom inte framställts — Föreligger inte*

(Artikel 296 andra stycket FEUF; Europaparlamentets och rådets förordning nr 966/2012, artikel 113.2; kommissionens förordning nr 1268/2012, artikel 151)

1. En sökandes berättigade intresse av att få saken prövad utgör det väsentliga och främsta villkoret för att ha rätt att väcka talan vid domstol. Detta intresse ska, med hänsyn till talans föremål, föreligga när talan väcks, vid äventyr av att den annars inte kan tas upp till prövning. Ett sådant intresse ska bestå fram till domstolsavgörandet, vid äventyr av att det beslutas att det saknas anledning att döma i saken.

Vad gäller en anbudsgivares talan mot den upphandlande myndighetens beslut som enligt anbudsgivaren är bristfälligt motiverat, innebär den omständigheten att den upphandlande myndigheten efter talans väckande men innan talefristen löpt ut lämnat klargöranden av skälen till den angripna rättsakten inte att den ändamålsenliga verkan med talan gått förlorad. Det omtvistade beslutet gick nämligen sökanden emot vid den tidpunkt då talan väcktes. En ogiltigförklaring av detta beslut skulle innebära att den upphandlande myndigheten i princip skulle få göra en ny bedömning av sökandens anbud som skulle kunna vara till fördel för denne, i synnerhet då det inte är uteslutet att

den del som avses med anbudet skulle kunna tilldelas sökanden efter en ny bedömning. En ogiltigförklaring av detta beslut skulle för övrigt kunna förmå den upphandlande myndigheten att göra erforderliga ändringar i framtida anbudsförfaranden.

(se punkterna 31, 34, 36 och 37)

2. För att en part ska ha intresse av att få saken prövad, är nödvändigt, men också tillräckligt, att talan om ogiltigförklaring som väckts vid unionsdomstolen resulterar i en fördel för den som väckt den. Sökandens intresse av att få saken prövad är således inte beroende av att dess kritik är välgrundad.

(se punkt 41)

3. Se domen.

(se punkt 45)

4. Principen om fri bevisprövning innebär för unionsdomstolen att det enda relevanta kriteriet för att värdera den bevisning som lagts fram är dess trovärdighet. En direkt följd av principen om fri bevisprövning är principen om fri bevisföring, vilken ger parterna möjlighet att vid unionsdomstolen lägga fram alla former av bevismedel som de erhållit på laglig väg och som de anser relevanta för att underbygga deras ståndpunkter. Den fria bevisföringen bidrar till att garantera parterna rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Principerna om fri bevisprövning och fri bevisföring ska emellertid förenas med de grundläggande principerna i unionsrätten så som rätten till en rättvis rättegång och parternas likställdhet i processen. Den fria bevisföringen ska således förenas med rätten för var och en av parterna att försvara sina intressen oberoende av all yttre påverkan, särskilt från allmänhetens sida, och att skyddas mot att handlingarna i målet används på ett otillbörligt sätt.

(se punkterna 50–53)

5. Det följer av principen om fri bevisföring att en part vid tribunalen i princip har rätt att som bevisning åberopa handlingar som getts in i ett annat domstolsförfarande i vilket parten själv är part. Om nämnda part har fått tillgång till dessa handlingar på laglig väg och handlingarna inte är belagda med sekretess, utgör en god rättskipning i princip inte hinder för att de ges in vid tribunalen. En part i en rättegång vid unionsdomstolen kan således inte begära att en handling ska dras tillbaka om denna handling lagts fram av nämnda part i ett annat mål mellan samma parter.

Dessutom får det inte vara ett villkor att den part från vilken handlingen härrör först ger sitt samtycke för att en handling från ett annat mål vid tribunalen ska kunna tillåtas. Att den part från vilken handlingen härrör ger sitt samtycke kan visserligen vara relevant för att avgöra om dess användning är tillbörlig, men att kräva att detta samtycke ska ges innan handlingen ges in vid tribunalen vid äventyr av att den annars inte kan tillåtas ger den part från vilken handlingen härrör en rätt att undanta handlingen som fråntar tribunalen möjligheten att uttala sig om huruvida dess användning är tillbörlig och, följaktligen, uppfylla sin skyldighet att ge varje part en rimlig möjlighet att lägga fram sin sak, och sin bevisning, på villkor som inte ger denna part väsentliga nackdelar gentemot motparten, vilken ligger till grund för principen om parternas likställdhet i processen. Det ankommer således på tribunalen att varje gång göra en avvägning mellan den fria bevisföringen och skyddet mot otillbörlig användning av parternas rättegångshandlingar.

(se punkterna 55 och 56)

6. Se domen.

(se punkterna 72-75)

7. Unionsdomstolen kan endast i yttersta undantagsfall beakta omständigheter avseende motiveringen som lagts fram under rättegången.

Detta är också fallet då den ej godtagna anbudsgivaren väcker talan mot den upphandlande myndighetens beslut att inte godta dennes anbud, utan att invänta den upphandlande myndighetens svar på den specifika begäran om motivering till de onormalt låga priserna i de vinnande anbuden och utan att ge den tillräckligt med tid för att svara trots att fristen för att väcka talan inte förhindrade detta, varvid den ej godtagna anbudsgivaren väckte talan enbart med åberopande av en bristfällig motivering av de angripna besluten till följd av i synnerhet den omständigheten att de inte fått svar på sin begäran. Den upphandlande myndigheten förklarade å sin sida varför den inte ansåg att de valda anbuden verkade vara onormalt låga efter en tid som med hänsyn till omständigheterna i fallet får betraktas som skälig.

(se punkterna 74 och 102)

8. En anbudsgivare som inte valts ut ska, enligt artikel 113.2 i förordning nr 966/2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget och enligt artikel 161.2 i förordning nr 1268/2012 om tillämpningsföreskrifter för budgetförordningen, få ta del av en motivering i två steg. Den upphandlande myndigheten ska först meddela alla anbudsgivare som inte valts ut att deras anbud har förkastats och skälen till detta. Dessa skäl kan vara kortfattade med hänsyn till den möjlighet som föreskrivs i samma bestämmelse för en anbudsgivare som inte valts ut att begära en mer detaljerad motivering. Därefter ska den upphandlande myndigheten, enligt samma bestämmelser, om en ej utvald anbudsgivare som lämnat anbud som inte fallit för uteslutningskriterierna och som uppfyller urvalskriterierna skriftligen begär detta, så snart som möjligt och i varje fall inom 15 kalenderdagar från och med att denna skriftliga begäran mottagits, meddela vilka relativa kvaliteter och fördelar som kännetecknar det anbud som slutligen valts, samt namnet på den som lämnat det anbudet.

Detta sätt att meddela skälen i två steg överensstämmer med syftet med motiveringsskyldigheten som dels innebär att de som berörs av rättsakten ska få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden så att de kan göra sina rättigheter gällande, dels att domstolarna ska kunna utöva sin kontroll.

(se punkterna 78 och 79)

9. Se domen.

(se punkterna 80 och 106)

10. Den upphandlande myndighetens bedömning av huruvida det föreligger onormalt låga anbud ska göras i två steg. Först ska den upphandlande myndigheten bedöma huruvida anbud som getts in verkar vara onormalt låga. Användningen av verbet ”verkar” i artikel 151.1 i förordning nr 1268/2012 betyder att den upphandlande myndigheten ska företa en prima facie-bedömning av huruvida ett anbud är onormalt lågt. Förordningen innebär därmed inget krav på att den upphandlande myndigheten på eget initiativ ska göra en detaljerad bedömning av sammansättningen av varje anbud för att fastställa att det inte utgör ett onormalt lågt anbud. Således ska den upphandlande myndigheten till att börja med endast fastställa huruvida de inlämnade anbuden innehåller något som föranleder misstankar om att de skulle kunna vara onormalt låga. Så är i synnerhet fallet när priset i ett anbud är avsevärt lägre än priserna i de övriga anbud som lämnats in eller det normala marknadspriset. Om de inlämnade anbuden inte innehåller något som tyder på detta och således inte verkar vara onormalt låga, får den upphandlande myndigheten gå vidare med bedömningen av detta anbud och med upphandlingsförfarandet.

Om det däremot finns något som ger skäl att misstänka att ett anbud kan vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten därefter kontrollera anbudets sammansättning för att försäkra sig om att det inte är onormalt lågt. När den upphandlande myndigheten kontrollerar detta är den skyldig att ge den anbudsgivaren som lämnat in nämnda anbud möjlighet att redogöra för skälen till att anbudet enligt anbudsgivaren inte är onormalt lågt. Den upphandlande myndigheten ska därefter bedöma de förklaringar som lagts fram och fastställa om det aktuella anbudet är onormalt lågt, i vilket fall myndigheten är skyldig att förkasta det.

(se punkterna 87–89)

11. Räckvidden av den upphandlande myndighetens motiveringsskyldighet när den anser att det valda anbudet inte verkar vara onormalt lågt är begränsad, vilket följer av artikel 151.1 i förordning nr 1268/2012 och, i synnerhet, av den omständigheten att den upphandlande myndigheten till att börja med endast ska göra en prima facie-bedömning av huruvida ett anbud är onormalt lågt. Att tvinga den upphandlande myndigheten att i detalj redogöra för skälet till att den inte anser att ett anbud är onormalt lågt vore nämligen att bortse från distinktionen mellan de två stegen i den bedömning som föreskrivs i artikel 151 i förordning nr 1268/2012.

När en upphandlande myndighet väljer ett anbud är den i synnerhet inte skyldig att uttryckligen ange varför den inte anser att det valda anbudet verkar vara onormalt lågt varje gång en begäran om motivering ges in i enlighet med artikel 113.2 i förordning nr 966/2012. Om den upphandlande myndigheten väljer nämnda anbud innebär det indirekt men nödvändigtvis att den upphandlande myndigheten funnit att det inte fanns några tecken på att nämnda anbud var onormalt lågt. Sådana skäl ska däremot läggas fram för den anbudsgivaren som inte valts ut och som uttryckligen begärt upplysningar därom.

(se punkterna 92 och 93)